

NAPREJ

Glasilno jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrletno K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Preobrat v Nemčiji?

Bulgarska mirovna ponudba je povzročila v javnosti, še bolj pa veliko razočaranje med vojnimi prijatelji in vodilnimi činitelji, ki so doslej še samo moralno odgovorni za potek vojne. Bodisi korak Bulgarije še tako malenkosten, kar pa ni, marveč je za ves položaj, zlasti pa še za splošno razpoloženje velikega moralnega pomena. Če Bulgarija sklene mir, ostane Turčija domala izolirana ter ji tudi ne preostaja drugega, kakor da stori isto, kar je storila Bulgarija. Pa tudi v Rumuniji so, kakor poročajo nemška poročila, pripravljali upor proti centralnim državam. Negotovo je še sicer, če bodo centralne države mogle napraviti novo fronto v Macedoniji, ker je očitno mirovno razpoloženje v Bulgariji tako veliko, da bo zasedenje Bulgarije naletelo na znaten odpor, in če se posreči sporazumu, da eskamotira Bulgarijo in Turčijo iz vojnega meteža, skrajša znatno balkansko in azijsko fronto, kar mu bo silno olajševalo operacije. Pa tudi na zahodnem bojišču ni vojni položaj prijeten, Bitka se nadaljuje strahovito od Metzja pa tja na Flandersko. In če tudi danes še ne moremo poznati končnega uspeha teh ogromnih bojev, je vendar res, da se nemška vojska postopoma umika na opustošenem ozemlju ali iz strateških razlogov ali pa tudi silni premoči nasprotnika. Le na italijanskem bojišču doslej še ni večjih akcij ne s te ne z one strani.

Spričo tega položaja, dasi še ni jasen, je naravno, da se vrše neutegoma posveti sedaj tu sedaj zopet tam, kako bi parirali te najnovejše pojave ali z vojaškimi odredbami ali pa s spremembami v diplomaciji in s spremembo državnikov.

Iz Nemčije prihajajo že nekaj dni poročila o vladni krizi, da se centrom pogaja s socialnimi demokrati, ki naj vstopijo v vlado, ker prihajajo tam do prepričanja, da se brez socialnih demokratov ne da več vladati. Socialni demokrati so stavili za vstop svoje zahteve. Odločevalen vpliv hočejo imeti, zahtevajo parlamentarizacijo vlade in spremembo dosedanje politike. V koliko so dozorela ta pogajanja, nam ni znano; vsekakor pa se pripravlja preobrat, zakaj včeraj poročila Wolffov urad še nepotrjeno vest, da sta odstopila nemški državni kanceler Hertling in državni tajnik v. Hintze. Oba sta zmernejša reprezentanta nemških junkerjev in vojnih podaljševalcev. Kako se razvije kriza, seveda še ni jasno, ker je vse še zakulisna igra, toda gotovo je: če sta zapustila ta dva moža svoji mesti, ki sicer nista bili osebno prav posebno vneti za vojno, da jima morajo slediti miroljubnejši in parlamentarni državnik, če hoče Nemčija priti do miru, ki za enako potrebuje kakor mi. Nedvomno zmaguje v Nemčiji kakor tudi pri nas to prepričanje, zakaj vse nemško časopisje pri nas in v rajhu je polno kesa; odkrito namreč priznava, da je treba urediti razmere v centralnih državah, v Nemčiji in pri nas, jih parlamentarizirati in demokratizirati, v Avstriji pa tudi rešiti narodnostno vprašanje tako, da bo živel narod poleg naroda, če ni več mogoče vzdržati gospodstva nad narodi.

Ta pojav ni plod treznosti, in plod pravičnosti, marveč plod nepremagljive usode, ki tira aktualna vprašanja k rešitvi. Razmere so, položaj diktira stremenje; nikačnega dvoma ni več, da je zadnji čas, morda že davno prepozno, če se konča svetovna vojna. Toda predpogoj miru je demokratizacija in narodna osvoboditev. Za mir se hoče nasprotnik pogajati le z zastopniki ljudstev, ne pa z neodgovornimi diplomati.

Če je torej osrednjim državam resno do miru, potem bodo v Nemčiji temeljito upoštevali ta predpogoj in postavili državi na čelo ljudske zastopnike, če pa ne, tedaj je vprašanje, koliko časa bo še gledal nemški narod igro. Skoro isto velja tudi za našo monarhijo, kjer se tudi rešujejo vsa zunanja in notranja politična vprašanja le v državnih krogih, ne pa od naroda do naroda. V nekaj dneh bomo videli, kako resno smatrajo državni centralni držav ta vprašanja in tedaj bomo lahko sodili in skleпали. Konec teh razmer pa mora biti tako ali tako!

O Zagrebški konferenci.

— Prihodnji teden se snidejo v Zagrebu na skupno konferenco zastopniki slovenske, hrvaške in bosanske socialne demokracije. Izredna važnost tega posvetovanja je z ozirom na sedanji zgodovinski moment vsakomur očita. Še nikoli niso bili zastopniki jugoslovanskih so-

cialističnih strank postavljeni pred tako važno nalogo, in le želeli je, da bi sklepi te konference povsem odgovarjali imperativnim potrebam in težnjam jugoslovanskega naroda in našega strankinega gibanja sploh.

Socialistične stranke so šle tekom vojne tudi na slovanski jug, kakor povsod drugod v marsičem vsaka svojo pot. Temu neprijetnemu dejstvu se ni veliko čuditi, četudi bi morale naše stranke tvoriti od nekdanje skupne enotne fronte. Ono zlo, ki tlači in razdvaja troimeni narod, razdružuje tudi nas ter postavlja pred neveselo dejstvo, da smo na primer slovenski socialisti v marsikaterem pogledu v vse tesnejših stikih z nemškimi ali italijanskimi sodrugi, nego s sodrugi naše krvi in našega jezika.

Razmere, ki razdvajajo jugoslovanske socialiste ter jih silijo, da uravnajo svojo strankino taktiko marsikdaj zelo različno, niso niti sedaj odstranjene in zato bo prav, da imamo že sedaj pred očmi, da ne bo mogla morda niti zagrebška konferenca določiti trdno za vse slučaje in za vse navzoče zastopnike povsem enako in enotno postopanje. Velike važnosti bo, ako se najde vsaj v glavnih potezah enotna direktiva.

Posvetovanje se bo vršilo v znamenju jugoslovanskega vprašanja, odnosno naše tozadevne taktike, ter vpostavitve internacionale. Kočljiv in težak problem, ki bo zanj mogoče najti pravo izhodišče, le ako vpoštevamo v obeh slučajih **sedanji dani položaj**.

Govorimo kratko in odkrito. Z razpadom internacionale so bile socialistične stranke malih narodov primorane računati pri udeleževanju svojih idej edinole na svojo moč ter na temelju te svoje moči razvijati naprej svoj strankini boj. Z izbruhom ruske revolucije, ki je poleg vsega drugega izvedla v svoji državi v najradikalnejši meri tudi princip samoodločevanja, se je pojavila med zatiranimi narodi z vso elementarno silo želja po narodni osamosvojitvi, ki je vsilila vsem strankam v narodu skrajni boj proti gospodujoči in zatirajoči birokraciji. S tem pojavom so bile tudi socialistične stranke postavljene pred veliko izkušnjo. Morale so se odločiti, ali podpirati narodni boj, četudi so pri tem sodelovale v pretežni meri meščanske stranke, ali pa odložiti tudi rešitev tega vprašanja na dan, ko se z vpostavitvijo revolucionarne internacionale konča vojna ter reši kratkotalo po ruskem zgledu vsa sporna vprašanja. Na poslednjo možnost ni bilo z ozirom na razmere v naših večjih in zato odločujočih niti misliti. Morale so se naravno odločiti za sodelovanje — četudi samostojno — pri narodnem boju ter s tem napraviti korak na poti, ki se jo mora prehoditi do konca. Rešitev narodnega vprašanja je sedaj zadeva vseh strank meščanskih in nacionalističnih, in za ene kakor za druge je nujni predpogoj, da se boj konča z zmago naroda. Pri tem se pa vsiljuje logično vprašanje, če nima stranka, ki gre za rešitev vprašanja, kojemu prizna prav tako važnost, kakor socialnemu vprašanju, poseči po vseh danih jej sredstvih ter podpirati vse one moči in faktorje, ki streme po enakem cilju in ki so v boju opora in marsikdaj odločujoča sila? Naravno sledi, da se ne more stranka, kakor je napravila svoj prvi koark v tej smeri ustaviti sredi pota, marveč da mora s strogo doslednostjo podpirati ta boj z **vsemi sredstvi, v vseh oblikah in na vseh mestih**.

Ugovor, da je mogoče podpirati narodni boj, ne da bi se na kakršenkoli način družili z meščanstvom drži le do gotove meje. Narodni boj na Slovenskem je socialistična stranka podpirala samostojno do časa, dokler se je z ustanovitvijo N. S. osredotočilo v njem vse narodno gibanje. Z ustanovitvijo tega enotnega organizma ni bilo stranki mogoče nadaljevati izven njega svoj narodni boj. Kako bi bilo v praksi to sploh mogoče? Kako ločiti naše narodno delo od dela N. S., ki tvori skoro celokupno organizacijo naroda? In ali je ločitev zmiselnost tam, kjer se skupni boj in skupni cili krijeta? Polovičarska politika ni spričo tako važnih vprašanj in v tako usodepolnih časih dopustna. In kakor je bilo doslej pri nas, tako zamorejo morda tudi hrvaški in bosanski sodrugi nadaljevati svoj boj paralelno z bojem meščanstva, dvomim pa, da bi se mogli držati te oblike tudi potem ko dobe svoj vrhovni narodni odbor.

V tragično situacijo socialističnih strank bi zamogla doprinesti razjasnitev le takojšnje oživotvorenje iskrene internacionale. Na tako možnost pa zaenkrat, žal,

ne moremo računati. Gotovo je pač, da se s sedanjimi večinskimi socialističnimi strankami ne pride kmalu do prave internacionale, še manj pa do pravega revolucionarnega boja. Le ozirom se nekoliko okoli in omejitno se samo na stališče poklicanih socialističnih strank, zlasti pa nemških sodrugov, glede narodnega in še posebej jugoslovanskega vprašanja. Ob petem letu vojne še ne vemo, kako pravzaprav nemški sodrugi mislijo o tem. Vemo samo, da se je po tolikih letih razdvojenosti, povzročene ravno vsled narodnih problemov, izpregovorilo oficijelno šele v zadnjem času v Zell am See. Toda kako? Resolucija, ki bi bila lahko prinesla nekaj luči in upanja v ta obupen položaj je prava slika notranje krize v nemški socialni demokraciji. Nasproti resoluciji, ki bi morala izražati Bauerjevo čisto in precizno stališče, so stale Rennerjeve znane teorije; iz vsega se je pa izvila po Ellenbogenovem prizadevanju sicer enotna, toda zelo konfuzna resolucija, ki meša neodvisne zvezne države z narodnimi okrožji, tako da danes vemo še manj kot prej, pri čem pravzaprav smo. Temu je dodati še članek, ki ga je objavila pred kratkim »Arbeiter Zeitung«, in ki kaže na rešitev jugoslovanskega problema brez Slovencev! V resnici stoji stvar danes tako: Med tem ko vemo, da so meščanske stranke za jugoslovansko državo, ne vemo, če so zato nemški sodrugi. Kaj storiti?

Gotovo je, da moramo pri rešitvi našega vprašanja računati le na lastne moči. Narodno osvobodjenje pride le, ako si ga izvojujemo sami.

Neki odlični hrvaški delegat je dejal na seji pred vseslovenskim delavskim dnevom, da so momenti v zgodovini, ko morajo odpasti trenutno vse strankine pregraje, da se z združeno močjo reši narod in njegovo bodočnost. Ali ni tak trenutek že pred nami? Ali ni sedaj očitno, da se svetovna kriza bliža razrešitvi in da se v teh poslednjih urah strašne katastrofe odloča za vedno usoda ljudstev? Zlasti za jugoslovanski narod je sedaj brezdvomno prišel urni čas rešitve ali smrti. Ali naj bi se kaj obojavljali? Ali sedaj, ali nikoli! Sodrugi naj si bodo svesti velikega momenta in temu primerno naj brezobzirno na podlagi dane situacije uredijo svoje stališče. Stopimo iz oblakov teorije na trda tla in sodimo praktično.

Zagrebška konferenca mora povedati soglasno, da smo jugoslovanski socialisti slejkoprej pristaši mednarodnega socialističnega boja, ker le v tem vidimo spas in zmago proletariata, da pa z ozirom na razmere v večjih, merodajnih, socialističnih strankah in na zgodovinski trenutek našega naroda, ki ne trpi nikakega odlašanja in obotavljanja, ne moremo ukreniti drugače, nego da z vsemi močmi povsod in v vseh oblikah podpiramo narodni boj ter vse pri njem sodelujoče sile, zato da pospešimo sestavni proces naroda ter potem z večjim uspehom in krepkejšo silo postavimo naša ljudstva na pot socialnega boja in socialnega osvobojenja. Gh.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 30. septembra. Uradno se razglašajo: Upoštevač položaj na bolgarski fronti smo zahodno Ohridskega jezera po krajevnih bojih izpraznili kos ozemlja.

Velika bitka na zapadu.

Berlin, 30. septembra. (Uradno.) Na Flanderskem je sovražnik nadaljeval svoje napade. Sovražni napadi na naše postojanke dne 27. t. m. so nas prisilili, da smo desno krilo naše obrambne fronte za odsekom Handzaeme od severno Dixmuydena do Werckena umaknili in na levem krilu bojišča izpraznili Wyttschaete. Sovražne napade na odsek Handzaeme in na črto Zarren - Westroosebeke smo odbili. Sovražnik je med Passchendaeto in Becaero udrl do Moorslede in Dedizeelo, kjer smo njegov sunek ujeli. S protinapadom smo vrgli sovražnika, ki je rano zjutraj prodiral od Houthema do Comminesa ob Lysi. Borimo se na nižavi Lyse. Silna borba na fronti med Cambraijem in St. Quentinom. Sovražnik je vodil proti mestu in na obeh straneh njega šestnajst divizij v boj, da vzame Cambrai in prebije našo

fronto na obeh straneh mesta. Močni, šestkrat ponavljani sovražni napadi severno od Cambraija so omagali pred našimi črtami pri Sarcourtu in Tilloyu ob uspešno izvajanih protinapadih. V predkrajih Cambraija, Neuvillu in Cantimoru se je sovražnik ustalil in stojimo tam na zahodnem robu mesta za Šeldo, kjer smo odbili nove silne sovražne napade. Sovražni napadi, izvajani čez odsek prekopa severno od Marcoinga so omagali na cesti Cambrai-Mesnieres. Južno od Marcoinga nas je potisnil sovražnik za odsek prekopa Masnieres Crevécosur. Z enako silo je napadel našo fronto od Connelieuja do južno od Bellenglise. Med Connelieujem in Bellencourtom smo popolnoma odbili večkratni sovražni naval. Villers Cuislain, ki smo ga začasno izgubili, smo zopet vzeli. Krajevna vpadališča smo s protisunkom zopet izčistili. Divizije, zapletene v težki boj na fronti, pri Connelieu in Bellenglisi, so vrgle s svojimi rezervnimi bataljoni v odločnem protinapadu sovražnika. Med Bellicourtom in Bellenglise je izvedel sovražnik sunek čez prekop. Zvečer smo ga ustavili na črti severni rob Bellicourta - zahodni rob Joncourta - Le Haucourt. Polki, ki so severno od Glicourta odbili vse navale, so morali zvečer svoje krilo umakniti proti Le Haucourtu. Velikih uspehov bogatega zaključka včerajšnjih težkih bojov so enako deležne čete vseh nemških rodov. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča in generala pl. Gallwita: Proti naši novi črti pri prekopu Oise - Aisne je sovražnik močno pritiskal. Francozi so med Suippo in Aisno, Amerikanci pa proti vzhodnemu robu Argonov in in med Argoni in Mozo nadaljevali svoje ljute napade. Sovražnik je vrgel tudi včeraj več novih divizij v boj. Med Auberivo in Sommo smo odbili večkratne, severozahodno od Somme Pyja devetkratne napade sovražnika pred našimi črtami, Vzhodno od tam sta ostala sovražniku Manre in Ardouillein. Zvečer smo stali po odbitju sovražnika na črti Aure - severno od Ardeuilla - severno od Sechaulta - Houconville. S posebno silo so tudi Amerikanci naskovali vzhodni rob Argonskega gozda in fronto med Argoni in Mozo. Njihov naval je popolnoma omagal. Na obeh straneh doline Aire smo iztrgali sovražniku Acremont in gozd Montrebeau ter smo vrgli Amerikance nad en kilometer daleč nazaj. Včeraj smo sestrelili 45 sovražnih letal.

Berlin, 30. septembra zvečer. Na Flanderskem današnji dan brez večjih bojov. Ponovni siloviti angleški napadi na Cambrai so se izjalovili. Zapadno Chateleta so se proti večeru razvili boji. V Champagni so bili zavrtnjeni francoski delni napadi, vzhodno Argonov pa napadi Amerikancev.

Boji na Balkanu.

Dunaj, 30. septembra. Iz francoskega vojnega poročila: Severno ohridskega jezera so pridobili Srbi tal. Severno in severno-iztočno Sela in Kočane v smeri Skoplje-Kumanovo in Kjustendil so dosegli Srbi bolgarsko granico. Angleške čete napredujejo severno Strumice v smeri na Pečovo in korakajo proti Petriču spuščajoč se v dolino Strumice. Od početka ofenzive do danes smo vzeli Bolgarom 350 topov.

Angleži v Palestini.

Carigrad, 30. septembra. Turško vojno poročilo javlja: Angleži napredujejo s svojo kavalerijo na obeh straneh železnice Beirut-Damask.

Politični pregled.

— Nemški Gradec za mir. Graški občinski svet je na svoji zadnji seji brez debate soglasno sprejel resolucijo socialno demokratičnega občinskega svetnika Pongratza, ki pravi, da graški občinski svet izraža vročo željo, naj bi pri vseh vladah vojujočih se držav prišlo do veljave prepričanje, da vojna pomenja za ves svet strahovito nesrečo, in zahteva, da zvezne vlade store vse korake, ki bi mogli dovesti do splošnega pravičnega miru.

— Ogrski državni zbor. V razgovoru z zastopniki časopisja je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle izjavil, da bo ogrski državni zbor sklican na dan 15. oktobra. Na vprašanje, je-li se vlada pogaja z zastopniki Hrvatov, je ministrski predsednik dejal, da je povabil na razgovor hrvatske politike še v času, ko o odpadu Bulgarije še ni bilo govora. Ker je moral zadnje dni biti na Dunaju, se ta konferenca še ni mogla vršiti.

— Jugoslovansko vprašanje in grof Tisza. Glasilo poslanca dr. Korošca, mariborska »Straža«, poroča: Tisza je potoval po Hrvaškem, Dalmaciji in Bosni, da pridobi politične veljake za takozvano ogrsko rešitev jugoslovanskega vprašanja. Ta rešitev hoče: Slovenci se naj

prepustijo Nemcem, da ž njimi storijo, kar hočejo; Hrvaški se naj prikloni Dalmaciji; Bosna pa naj stopi v isto razmerje do Ogrske, v katerem stoji sedaj Hrvaška. Iz tega se razvidi, da bi radi Nemci in Madžari naredili s perečim vprašanjem jugoslovanstva za se izvrstno kupčijo. Ne da bi se zedinili Jugoslovani, ne da bi se jih v edinstvu storilo močnejše, ampak njihova razcepljenost bi se naj zapečatila za vse večne čase. Toda Jugoslovani k taki rešitvi ne bodo nikdar privolili. Grof Tisza se je lahko o tem do dobra prepričal. Na Hrvaškem so mu povedali, da se mora jugoslovansko vprašanje rešiti od celokupnega jugoslovanskega naroda. V Dalmaciji so mu povedali, da se mora celo vprašanje rešiti in ne poskušati novih cepitev jugoslovanskega ozemlja. V Bosni pa je čul grof Tisza najhujše nasprotstvo proti madžarski rešitvi jugoslovanskega vprašanja. To ga je tako razjari, da se je grof Tisza vedel v Sarajevu nasproti hrvaškim in srbskim politikom kakor pobalin, ter kričal nad njimi: »Wir werden noch immer genug Macht finden, um Euch zu zermalmen.« (Vedno še bomo imeli dovolj moči, da Vas zdrobimo). Hrvaški in srbski politiki so se na to obrnili ter šli brez slovesa od Tisze. Potovanje grofa Tisze po jugoslovanskem ozemlju pomeni velik fiasco za madžarsko rešitev našega vprašanja. Če bi imeli Madžari še kaj simpatij med Jugoslovani, grof Tisza jih je popolnoma podrl. Jugoslovansko vprašanje je postalo s tem še akutnejše.

— Poraz Frankovcev v Otočcu. Pri občinskih volitvah v mestu Otočac je zmagala narodna lista z večino 727 glasov nad Frankovci.

— Izpremembe v vodstvu nemške vlade. Iz Berlina prihajajo vesti, ki napovedujejo, da je v najkrajšem času pričakovati izpremembe v vodstvu nemške vlade. Dogodki na Balkanu in ves politični položaj zahteva na krmilu moža, ki bi, opustivši dosedanje pasivno stališče vlade in državnega zbora, s krepko roko aktivno posegel v razvoj dogodkov. V političnih krogih se pričakuje, da bo državni kancler v najkrajšem času podal demisijsko in napravil prostor aktivnejšemu državniku. Kot Hertlingov naslednik se imenuje državni tajnik dr. Solf ali pa vicekancler von Payer. Seveda ne bo opravljeno samo z osebno izpremembo, ustvariti se bo morala tudi podlaga, na kateri bo mogoče sestaviti vlado iz strank večine, in pripraviti se morajo tla za vstop socialnih demokratov v državno vlado. Razvoj dogodkov zahteva nagle odločitve.

— V sili se hočejo pogajati. Dogodki na bojiščih vplivajo tudi na naše notranjepolitične razmere. Nemci, ki niso hoteli nikdar nič slišati o slovanskih zahtevah postajajo mehkejši. Dunajska »Neue Freie Presse« prinaša na uvodnem mestu predlog o olajšanju rešitve notranjepolitičnega položaja in zunanjih zadev. Predlog tega lista gre za tem, da naj se omogoči neobvezen razgovor članov parlamenta in gosposke zbornice iz vseh narodnih taborišč. Češki in jugoslovanski politiki naj na tem neobveznem posvetovanju jasno povedo, kako si mislijo razmerje Čehov in Jugoslovancev napram Avstriji in Nemcem, če bi dosegli samostojnost. Pokaže naj se ali ni ono, kar se razume pod federalizmom že obrabljeno. Pokaže naj se, kaj naj se zgodi s skupno armado, z državnimi dolgovi in davki, kaj naj se zgodi z enotnim gospodarskim ozemljem, s pogodbami z Ogrsko in z zakoni o skupnih zadevah.

— Malinov in ententa. Berlinska »Vossische Zeitung« objavlja glede dogodkov v Bolgariji obširno razmotrivanje ter izvaja med drugim: Smatrati se sme kot gotovo, da so dali vojaški dogodki zadnjih dni Malinovi vladi neposredni povod za njen korak, ne sme se pa tudi na drugi strani kar tako vzeti njenega ravnanja kot posledico trenutne brezglavosti. Tem bolj pa je iskati v nedadnem mirovnem koraku potrdila vesti, ki so se pojavljale nekaj časa sem, da so obstojale že delj časa med Malinovim in entento gotove zveze. Posledice Malinovega koraka se za enkrat ne dajo pregledati. Popolnoma gotovo še ni, bo-li sedaj res prišlo do šeparatnega miru med Bolgarijo in našimi sovražniki.

— Umikanje Bolgarov ogroženo. Iz Londona se brojavno poroča: Posest Prilepa in Gradskega ima za ali-rance ugodno posledico, da je velik del bolgarske armade zapadno Prilepa odrezan od Vardarske doline ter ima odprto samo eno pot za umikanje. Težka naloga pa je, tako velik del armade odtegniti sovražniku, ki mu s topovi sledi za petami. Če se ententnim četam posreči, da zasedejo Skoplje, bo to odločilnega pomena.

— O vojaškem položaju na Balkanu se bavi v inspiriranem članku dunajski »Fremdenblatt«, ki je v ozkem stiku z avstro-ogrskim vnanjim uradom. List ugotavlja, da nam, pa naj bo sklep bolgarskega sobranja, ki bo šele omogočil jasen vpogled v tamkaj vladajoče vplive, kakoršenkoli si bode, pot v orijent ne bo zastavljena. »Fremdenblatt« pravi, da berlinsko poročilo, češ, da korak Malinova ni bil storjen sporazumno s kraljem in bulgarskim armadnim vodstvom, ne odgovarja dejstvom ter izvaja nadalje: Nočemo se vdajati optimističnim pričakovanjem, ampak hočemo trezno in hladno počakati nadaljnjega razvoja stvari. Naj je tudi trenutno velik del bolgarske armade izločen kot bojni faktor, vendar je poskrbljeno, da se solunska armada ustavi. Poraz v boju tako hrabre bulgarske je gotovo jako neljub dogodek,

toda vojaška odločitev svetovne vojne se s tem ne more doseči. Pot v Carigrad ostane odprta, zato sta poskrbeli Nemčija in Avstrija. Tokrat Bulgarska ni sama v boju in zamore računati na najkrepkejšo pomoč osrednjih vlasti. V najtesnejšem orožnem bratstvu vojujemo obrambno vojno. Turčijo navdaja isti duh.

— Obsojeni uporniki. Iz Berna poročajo: Kakor poročajo italijanski listi, je bila izrečena 19. t. m. v Rimu obsodba proti 69 upornikom, ki jo je razglasilo vojaško sodišče. Uporniki so bili obsojeni od dveh do dvajsetih let vojaškega zapora.

— Nove socialne reforme v Rusiji. V postopanju proti buržoaziji, je sklenila sovjetska vlada po izjavi ljudskega komisarja Sinovjeva, razglasiti rekvizicijo stanovanj in mobilizacijo buržoazije. Stanovanja buržoazije bodo porabili za stanovanja delavcev. Dalje bo morala oddati vsaka meščanska rodbina eno toplo obleko ali 1000 rubljev v gotovini. Obleko, eventualno denar bodo porabili za oblečenje delavcev. Mobilizacijo buržoazije nameravajo tako, da bodo njeni člani poklicani na delo. V najbližjih dneh bo vpoklicanih 15.000 delavcev iz vrst meščanstva k izdelovanju municije. Vse te odredbe samobesebi umevno zvišajo sovraštvo buržoazije do boljševikov.

— Vprašanje finskega prestola. V soboto se je pričelo zasedanje finskega deželnega zbora, ki naj odloči o vprašanju finskega prestola. Strankarsko zborovanje agrarcev je sklenilo, da naj se poslanci stranke vzdržijo volitve kralja.

— Demokratična časnikarska zveza. Francoski listi: »France Libre«, »Bataille«, »Heure«, »Humanite«, »Journal de Peuple«, »Lauterne«, »Verite«, »Populaire«, »Pais« in »L' Oeuvre«, so se združili pod imenom »Demokratična časnikarska zveza Pariza, francoskih departementov in kolonij«, k zvezi, ki se bo borila skupno proti, pod dosedanjim cenzurnim režimom mogoči, diktaturi zatajevanja. Zahtevajo, da naj se ustanove zakonske določbe za kaznovanje zatajevanja.

Okrajna konferenca v Logatcu.

V nedeljo dopoldne se je vršila v gostilni g. Kunca v Logatcu okrajna konferenca za idrijsko-logaški okraj, ki se je je udeležilo kljub slabemu vremenu nad 50 zaupnikov iz Idrije, Spodnje Idrije, Vrhnike, Logatca, Cerknice, Rakeka. Postojne in drugih krajev. Ako bi bilo lepo vreme, bi bila udeležba še mnogo večja.

Konferenco je otvoril sklicatelj sodrug Štravs iz Idrije, ki je v lepem govoru orisal namen konference. V predsedništvo so bili izvoljeni sodrugi: A. Bajt (Idrija), Dolhar (Rakek), Balok (Idrija), Mirsk (Logatec). K prvi točki je poročal sodrug Štravs, ki je med drugim izvajal:

Zadnje širšo okrajno konferenco smo imeli leta 1911.

Od tedaj se je, kakor povsod, tudi pri nas marsikaj spremenilo. Žalibog ne na boljše, pač pa na slabše, tako v družabnem kakor v zasebnem življenju. V zasebnem oziru iščemo v obupu izhoda boreč se za vsakdanji obstanek, v družabnem pa smo raztreseni in razkosani, da skoraj ne vemo drug za drugega. Vojna, ki je prihrumela leta 1914., nas je našla nepripravljene. Pobrala nam je ljudi in s tem so začela pešati društva. Lepo razvijajoče se socialistične organizacije strokovne, izobraževalne in gospodarske so dobile z vojno hud udarec. Omenjeno je bilo agitatorično delo. Ljudi, ki so stali na čelu delavskih gibanj, so pod Stürgkhovim režimom preganjali kot politične osumljence. Tako se je na primer zgodilo, da je bil leta 1915. razpuščen občinski odbor v Idriji, župan, ki je bil socialni demokrat pa odstavljen in konfiniran. S tem so dobile naše organizacije občuten udarec. Na ta način so začele naše organizacije pešati, le gospodarska organizacija je po številu članov napredovala. Idrija edino mesto v logaškem okraju je občeznano socialistično mesto, ki je razširjalo ideje socializma tudi zunaj po okraju v Sp. Idriji, Žireh, Črnem vrhu, Godoviču, Hotederšici itd. Zlasti v volilnem boju se je iz Idrije veliko storilo za socializem po okolici. Idrijska politična organizacija je mela po vseh vaseh svoje zaupnike, na katere se je naslanjala v volilnih dobah. V Žireh se je bilo ustanovilo socialistično izobraževalno društvo, ki pa ni uspevalo, ker tam ni bilo nobenega človeka, ki bi bil bodril ondotne člane. V volilnih bojih so naraščali glasovi zlasti pa leta 1911. To, kar je bilo sezidano pred vojno, je malodane vse razpadlo med vojno. V Idriji samj smo do Stürgkhove smrti strokovno in politično organizacijo komaj obdržali, ker obe sta bili po delu mrtvi. Toda, ko je nastopila nova milejša doba, so se te organizacije hitro okrepile tako, da štejejo danes v obeh organizacijah več članov kot pred vojno. Mladinska in gospodarska organizacija sta, kot sem že omenil, tudi med vojno napredovali, ker teh ni nihče tako oviral kakor mezdne in politične. Pri tem naj omenim samo gospodarsko združno organizacijo, ta je napredovala med vojno od 702 na 923 članov. Mladinska organizacija se je lepo razvila. To pa velja seveda samo za Idrijo. Izven Idrije pa nimamo izvedene ne politične, ne strokovne in ne mladinske organizacije, ampak samo precejšnje število organiziranih v združni organizaciji. Glede strokovnih organizacij po našem okraju razen Idrije se je sedaj ne da nič storiti, ker nimamo nobene pra-

ve industrije, obrti pa so skoraj popolnoma izginile zaradi vojnih razmer. Zato pa je naša naloga, da se oprimo političnega, izobraževalnega in gospodarskega dela po celem okraju. Prva naloga naša je, da si preskrbimo zaupnike po vseh vaseh ter ustanovimo s pomočjo teh izobraževalna in mladinska društva, podružnice skupne politične organizacije po vseh krajih, kjer je le mogoče. Pri tem delu pa se ne sme zahtevati vsega od Idrije, ampak morajo storiti svojo dolžnost tudi zaupniki in somišljeniki sami, nam vsem pa mora pomagati izvrševalni odbor stranke in deželno zastopstvo iz Ljubljane. Najboljši pomoček, da pridemo do tega dela je, da najprvo razširimo po okraju naš list »Naprejš«, ki je žalibog slabo razširjen, in potem pričnemo z organizatoričnim delom. To delo je nujno, ako hočemo biti pripravljeni za bodoče delavske boje.

Sodrug Treven je poročal o gibanju in uspehih strokovne organizacije rudarjev v Idriji. Iz poročila se razvidi, kakšne boje so imeli idrijski rudarji z rudnikom in nasprotnimi strankami.

Sodrug Bajt poroča o razvoju mladinske organizacije, ki se krasno razvija in je up socialistične bodočnosti v Idriji in okolici. Nadalje poroča o potrebi izobraževalnega dela po celem okraju, ker le v izobrazbi je naša bodočnost.

Poročila so bila po kratki debati sprejeta na znanje.

Sodrug Petijan poroča o organizaciji, taktiki in o potrebi delavskega tiska. Govornik je v daljšem govoru orisal pomen strokovne, politične, gospodarske in kulturne organizacije. Pojasnil je, kakšen je namen vsake posamezne organizacije v delvskem boju. Priporočal je razširitev politične organizacije po celem okraju, kjer je le mogoče. Nato govori o potrebi delavskega tiska, ki je v boju naša sila. Vsak zaupnik naj postane agitator in poročevalec za »Naprejš« v svojem kraju.

Poročilo je bilo po kratki debati sprejeto.

O političnem položaju je namesto sodruga Kristana, ki je moral odpotovati na Dunaj, poročal sodrug Petijan, ki je na kratko orisal današnji politični položaj v Avstriji in drugod.

Pri tej točki se je vršila obširna debata, katere so se udeležili sodr. Štravs, Bajt, Perko in drugi.
(Konec prih.)

Dnevne vesti.

— Niti beraška palica ne obvaruje revnega ljudstva pred lakoto. »Neues Wiener Journal« je priobčil od strokovnjaških krogov poročilo, da ne zadostuje letošnja letina do prvega meseca prihodnjega leta. Brez tuje pomoči ne more vzdržati Avstrija niti s kruhom niti z moko. Ker je pa letina na Ogrskem zadovoljiva, moremo računati z ogrsko pomočjo. Iz Nemčije ali iz zasedenih ruskih ozir. romunskih krajev ne moremo pričakovati ničesar, ker porabi armada sama vso letino. — Poročila meščanskih listov o statistikah so bila doslej vedno lažnjiva, in tako lahko pričakujemo, da bodo izčrpane naše zaloge še pred Božičem. Ko ne bomo mogli z ničemer kuriti, ne svetiti in niti kaj jesti, moremo pričakovati le mirno, izmučeni in sestradani smrt od lakote. Če se hočemo še rešiti pred vsem tem, moramo zahtevati takojšen konec te ubijajoče in vse uničujoče bojne furije. Zato pa je klic ljudstva: »Končajte vojsko!»

— Mezdno gibanje čevljarjev v Zagrebu imajo v prvi strojni čevljarški zadrugi. Zadruga noče izpolniti zahtev delavstva in išče po Slovenskem delavce za svojo tovarno. Zagrebški tovariši nas prosijo, da čevljarje opozorimo na to in jih svarimo pred sprejemom dela.

— Posvetovnje avstrijskih socialno demokratičnih strank na Dunaju glede ustanovitve avstrijske internacionale in o političnem položaju se je vršila v nedeljo in ker prvi dan še niso prišli do zaključka, se je seja nadaljevala tudi včeraj. O seji bomo še poročali obširneje.

— Prepoved hoje na Grad. Hoja na ljubljanski Grad, oziroma na grajsko planoto je ob času med 12. uro popoldne in 2. uro popoldne iz vojaških ozirov do nadaljnjega odredbe prepovedana za vsakega brez izjeme. Prostodohod se bo po mestnem magistratu pravočasno objavil.

— Seja Gospodarskega odseka »Slovenske Matice« bo v četrtek, dne 3. oktobra popoldne ob 6. uri v prostorih »Slovenske Matice« na Kongresnem trgu št. 7.

— Slovenska Matica. Knjige Slovenske Matice za 1918 leto so v tisku. Letošnji zvezek Zabavne knjižnice, ki prinese zbirko novel priljubljenega avtorja Ksaverja Meška, je že do malega postavljen. Izide tudi letošnji zvezek Knezove knjižnice z nekaterimi povestmi mlajših avtorjev in deloma s poljudnim znanstvenim gradivom. Več publikacij pri sedanjih silnih cenah Matica ne more izdati. Dve knjigi jo bosta stali letos več, kakor pred vojsko 6 knjig. Poleg tega je stiska za papir tako velika, da se ga je komaj posrečilo preskrbeti za dve knjigi. Prosimo vse Matičarje, da računijo z razmerami in ne pričakujejo obširnih izdaj, ki so v petem letu vojske in draginje nemogoče. Matica hoče po vojski razviti uspešno kulturno delovanje in da pospeši beletristično in znanstveno produkcijo, je razpisala že sedaj izdatne častne nagrade za pripovedne in znanstvene spi-

se, pri čemur tudi ni pozabila naše dramatike. Povišala je času primerno honorarje za originalno beletristiko in znanstvo, kakor tudi za prevode. Ta stran je torej v redu. Treba pa je še, da stori svojo dolžnost tudi slovensko občinstvo. Še vedno je dovolj krajev, kjer ni poverjeništev. Bodisi da so to manjši kraji, vendar je potrebno, da se tudi tekaj najde in oglasi rodoljub, ki je pripravljen opravljati delo Matičnega poverjenika. Zadržni časi kažejo v splošnem, da je naša publika precej pozabila na Matico. Iz nekaterih dolenskih krajev, koder išče Matica poverjenike, pisarna sploh ne dobi odgovorov. Prostovoljni prispevki, ki so bili prej prijetna vsakdanost, so zadnje mesece popolnoma izostali. In vendar ni Matica za narod manjšega pomena kot ostale narodne kulturne institucije, katerih se naše občinstvo vedno v isti meri hvalevredno spominja. Želimo v imenu koristi naroda, naj bo našim ljudem Matica pri srcu, naj se povsod kjerkoli še ni urejenega poverjeništvu, takoj kdo oglasi, ki bo ta posel vestno in z vnuemo opravljal, in naj se vsak, kdor še ni Matičar, priglasi za člana in plača za sedanje razmere neznatni letni prispevek.

— Gonja za ogrsko mastjo. Še nam je v spominu dogodek, ko je lovil neki orožnik trinajstletnega dečka po strehah nekega vlaka tako dolgo, da je deček ponesrečil na smrt. Evo zopet podoben primer s severnega Štajerskega. V petek popoldne se je skušal neki sedemnajstletni fant, ki je imel v svojem nahrbtniku pet kilogramov ogrske moke, izogniti obmejni policiji s tem, da je splezal na streho železniškega vagona. Toda obmejni stražnik je šel za njim in gonja stražnika za fantom je šla od strehe do strehe, dokler nista prisopihala do konca vlaka, kjer se je hončno fant zaradi utrujenosti zgrudil. Orožnik ga je potegnil raz streho in mu vzel moko. Ljudje, ki so gledali prizor, so orožnika ogorčeno izžvižgali.

— Smrt v smodnišnici. V smodnišnici v Wiener-Neustadtu se je pripetila danes teden eksplozija, pri kateri sta dva delavca ponesrečila na smrt, trije delavci so bili težko, devet pa lahko poškodovanih. Ogenj, ki je nastal, je požarna bramba pogasila.

— Vendar imajo smisel za — samoodločbo naroda. Mestni svet v Inomostu na Tirolskem je sklenil zahtevati od vlade, da naj se ne računa v prihodnjem ljudskem štetju leta 1920. Ladinice, stanujoče v Južnem Tirolskem in v Gorici ter po število 80.000 ljudi, več k Vlahom, kot se je godilo to doslej in naj jih računajo kot samostojno narodnost. Torej vsaj nekje priznavajo nemški meščani samoodločbo narodov.

— Dijaški štrajk v splitski poljedelski šoli. Iz Splita pišejo: Minuli teden so pričeli stavkati dijaki poljedelske šole. Sklenili so, da kratko in malo ne pojdejo v šolo. Povod štrajku je bil velik nered, ki prevladuje v tej šoli. Dijaki so se pritoževali nad slabo hrano, nesnago, slabim ravnanjem z njimi itd. Vse pritožbe na ravnateljstvo niso nič zalegle.

— 15 kilogramov koruze za mačko. Neka žena je vzela v Splitu z nekega dvorišča mačko ter jo odnesla s seboj. Gospodar mačke je zvedel za to in je naznanil tatvino. Žena pa je prišla sama k njemu in mu povedala, da ji je mačka med potjo poginila v košu, da pa je pripravljena plačati odškodnino. In tako sta se pobotala, da plača žena za vzeto mačko 15 kilogramov koruze!

— Kršenje uradne discipline na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Tajnik ogrskih državnih železnic dr. Hesslein je napisal nedavno v neki list celo vrsto člankov za zboljšanje razmer državnih uslužbencev. V ponedeljek je bil radi tega pred disciplinarnim sodiščem obsojen radi kršenja uradne discipline na 50 kron globe. Dr. Hesslein se je proti razsodbi pritožil in je izjavil, da izstopi raje iz državnih služb kot pa da bi se odrekel svojemu publicističnemu delovanju!

— Zapiranje javnih lokalov v Zagrebu. Hrvatski ban je odredil, da morajo zapreti gostilne v Zagrebu svoje lokale že ob 10. zvečer, kavarne pa smejo biti odprte le do 11. ure.

Dopisi.

Iz Trbovelj. Kakor smo poročali so prišli dne 26. septembra t. l. sem člani pritožbene komisije, in sicer polkovnik Laieshof kot predsednik, en rudniški svetnik in sodrug Vidmar kot prisednik delojemalcev. Pri obravnavi je bil navzoč tudi sodrug Sitter. Generalni ravnatelj je obljubil 30 odstotkov doklade na temeljne plače v akordu in 25 odstotkov na gosposke dne. Zaupniki so ponudbo odklonili. Če pritožbena komisija ni sklenila kaj drugega, je pričakovati neljubih dogodkov, ker so rudarji skrajno obupani.

Iz Hraštnika. Diskusije se vrše odslej vsak petek ob 7. zvečer. Sodrugi naj se jih marljivo udeležujejo.

Vesti iz Rusije.

Sinovjev o vojni s Čeho-Slovaki. Petrograd, 28. septembra. »Pravda« javlja: V nekem govoru o stanovanjskem vprašanju in delovni dolžnosti je Sinovjev iz-

javil naslednje: Uzpostaviti moramo nekatere stroke vojne industrije, ker nas morda čeka še dolga vojna. Naša največja želja je, končati vojno, toda Čeho-Slovaki, socialni revolucionarji, menjševiki in drugi halunki tega ne dovolijo. Ti se družijo zoper nas z angleškimi in japonskimi banditi. Japonske čete pod ruskimi generali, in desni socialni revolucionarji in drugi beli gardisti nas silijo, da se bojujemo. Toda pomnijo naj, da bomo to vojno tudi izvedli, dasiravno jo sovražimo, in da ne odnehamo prej, dokler ne uničimo belih gardistov do zadnjega moža.

Japonski pohod. London, 29. septembra. Japonsko poročilo. Dne 22. t. m. se je posrečilo japonskim četam, ki so prodirale ob amurski železnici, da so se sverno Blagoveščenska združile.

Zadnje vesti.

Iz parlamenta.

Dunaj, 30. septembra. Iz parlamentarnih krogov se poroča, da bodo socialni demokrati in slovanske stranke v jutrišnji seji poslanske zbornice vložile nujno interpelacijo o dogodkih v Bulgariji.

Konferenca načelnikov.

Dunaj, 30. septembra. Konferenca načelnikov je sklenila, da se sestane po jutrajšnji izjavi ministrskega predsednika še enkrat k konferenci, v kateri naj se obravnavajo nujne interpelacije in predlogi. O izjavi ministrskega predsednika kakor tudi o nujnih interpelacijah naj se vrši debata. Ministrski predsednik baron Hussarek je naznanil, da bo podal jutri izjavo in da jo bo tekom debate še izpopolnil. — Dr. Korošec zahteva, da poda ministrski predsednik izjavo o potovanju grofa Tisze v Bosno in druge jugoslovanske dežele, in predvsem, je-li bila ta mislija oficialna in podvzeta sporazumno z avstrijsko vlado.

Nemci proti koalicijskemu kabinetu.

Dunaj, 30. septembra. Zveza nemško-nacionalnih strank je imela na Dunaju sejo, na kateri se je posvetovala o vnanjem položaju. Zveza se je izrekla proti koalicijskemu ministertvu.

Češka resolucija.

Praga, 30. septembra. Včeraj se je vršila pod predsedstvom dr. Kramafa seja češkega narodnega sveta s člani češkega svaza in drugimi meščanskimi poslanci gosposke zbornice. Po poročilih poslancev Staneka, Klofača, Habermanna in Stranskega o političnem položaju je bila enoglasno sprejeta resolucija, ki se giblje v znanih čeških miselnih sferah. (Objavo resolucijskega besedila je cenzura za- branila. Op. uredn.)

Unkelhäuser — hrvatski ban?

Dunaj, 30. septembra. Imenovanje Unkelhäuserja hrvatskim banom se neposredno pričakuje. Kandidata je sprejel danes cesar v avdijenci.

Hertling in Hintze odstopila.

Berlin, 30. septembra. Wolffov urad javlja: Državni kancler grof Hertling in državni tajnik za vnanje zadeve von Hintze sta podala demisijo. Cesar Viljem je poslal državnemu kanclerju naslednje ročno pismo: Vaša ekscelencija mi je poročala, da niste več v položaju ostati na čelu vlade. S težkim srcem se moram odpovedati Vašemu nadaljnjemu sodelovanju na vladi. Hvaležnost domovine za Vaše neumorno, v težkih časih izvršeno delo vam je gotova. Moja želja je, da nemško ljudstvo sodeluje na vladi. Zato želim, da se pravice in dolžnosti ljudstev glede na vlado razširijo. Prosim Vas, da opravljate svoje posle še tako dolgo, da pripravite pot reformam, dokler ne najdem primerne naslednika.

Berlin, 30. septembra. Vstop socialnih demokratov v vlado je gotova stvar.

Nov kurz v Nemčiji.

Berlin, 30. septembra. V glavnem odboru nemškega državnega zbora je vicekancler Payer prečital cesarjevo ročno pismo grofu Hertlingu ter izrazil željo, naj bi stranke takoj pričele posvetovanje o načinu in sredstvih za sporazum med strankami. Po nasvetu poslanca Eberta je glavni odbor nato odgodil svoja posvetovanja na nedoločen čas. — V parlamentarnih krogih se živo razpravlja o vprašanju, kdo bo Hertlingov naslednik. Za mesto kanclerja pridejo v prvi vrsti v poštev dr. plem. Bethmann-Hollweg, državni tajnik dr. Solf, predsednik državnega zbora Fehrenbach, poslanik grof Brockdorff-Pantau in vicekancler von Payer. Imenovanje novega kanclerja se izvrši šele potem, ko se stranke zedinijo na enoten program. Pogajanja med krono in strankami se vrše na podlagi socialno demokratičnega programa in programa nacionalnih liberalcev.

Nemci nameravajo okupirati Bolgarijo.

Dunaj, 30. septembra. Nemčija se je odločila za okupacijo Bolgarije. Da ostane zveza med centralnimi državami in Turčijo intaktna, imajo nemške čete, ki prihajajo v Bolgarijo,

predvsem nalogo, da se polaste važnih križišč v deželi ter zasedejo železnice. Gotovo je, da vsaj del bolgarskega javnega mnenja soglaša z nemškimi ukrepi in pričakovati je, da se bo nemškemu vojaškemu poveljstvu posrečilo reorganizirati tudi znaten del bolgarskih čet. Avstro-Ogrska pri teh ukrepih ni udeležena.

Avstroogrške čete v Bolgariji.

Dunaj, 30. septembra. Časopisje poroča, da so dosepele avstroogrške čete v Sofijo. — Pretekli teden so se vršili v Sofiji veliki nemiri. Ljudstvo je plenilo trgovine. Vlak, s katerim so skušali priti vojaki s fronte v Sofijo, je bil ustavljen pri Knjaževu. Vojaki so bili razoroženi. Govori se, da je bil ministrski predsednik Malinov aretiran. Bati se je notranjih nemirov v Bolgariji.

Razporeženje v bolgarski armadi.

Berlin, 30. septembra. Časopisje poroča o predzgodovini mirovni pogodbi med Bolgarijo in entento. Vojaki so pridli v bolgarski glavni stan, razorožili mnogo častnikov, druge pa ubili. Glavni stan se je nahajal v Kjustendilu. Vrhovni poveljnik general Todorov je moral zbežati. Vojaki so zahtevali takojšnji mir. Na podlagi informacij o razmerah v armadi je Malinov zaprosil za premirje. V celi deželi je zavladalo veliko mirovno gibanje.

Anglija zahteva kapitulacijo bulgarske armade.

London, 30. septembra. »Daily Mail« izjavlja na podlagi avtentičnih informacij: Zavezniki ne morejo misliti na to, da bi ustavili svoje operacije brez dalekosežnih garancij, da se Bolgarija nenadoma drugače ne odloči. Edino možno jamstvo je, da bulgarska armada kapitulira in da se bulgarski narod podvrže zaveznikom. Bolgarija naj zaupa naši pravičnosti.

Premirje z Bulgarijo.

Pariz, 30. septembra. Premirje z Bulgarijo je bilo podpisano včeraj zvečer v Solunu od vrhovnega poveljnika generala Franchet d'Espereja in bulgarskih poslancev, ki so sprejeli vse pogoje, katere je stavilo vrhovno poveljstvo. Sovražnosti so ustavljene. General Franchet d'Esperey je prejel naročilo, da takoj izvede pogoje premirja.

Poziv bolgarskemu narodu.

Sofija, 30. septembra. Uradno se razglašča, da je bilo sinoči v Solunu podpisano premirje, sklenjeno med bolgarskimi delegati in vrhovnim poveljnikom orijentske ententne armade. V tem trenutku se bolgarski narod in bolgarska armada pozivljata, da sedaj, ko so ustavljene sovražnosti, varujeta mir in red, da bo mogla vlada dovršiti mirovno delo. »Le kratka doba« — pravi oklic — »nas še loči od dneva zaželjenega miru. Naj nas torej vodi te vroča ljubezen do Bolgarije.«

Nevarnost za Carigrad.

Dunaj, 30. septembra. Glasom zanesljivih poročil se nahaja bolgarska armada v štadiju nevarnega razkroja. Macedonija je že danes v rokah sovražnika, ki ima že prosto pot na Carigrad. Koliko čet imajo Turki za obrambo Carigrada, ni znano. Vzrok bolgarske katastrofe je ta, da so bile nemške čete, ki so tvorile hrbišče bolgarske armade, odpoklicane na drugo bojišče.

Amnestija v Bulgariji.

Sofija, 30. septembra. Po nasvetu ministrskega sveta je kralj Ferdinand podpisal odlok, s katerim je pomilostil voditelje kmetske stranke Stambulinskega, poslanca Genadijeva ter njune politične somišljenike, ki so začetkom vojne bili obsojeni. Dobil so nazaj vse državljanske in politične pravice, posebno še pravico, da smejo zopet zvrševati svoje poslanske mandate.

Militarizacija Ukrajine.

Kijev, 28. septembra. Z ozirom na uvedbo splošne obrambne dolžnosti v Ukrajini sta izjavila vojni minister in informacijski urad naslednje: V najbližjem času, brž-

kone začetkom novembra bo vpoklicana ukrajinska mladina, ki doseže leta 1919, starost 20 let. Toda najprej pridejo na vrsto le mladi ljudje posejudočih razredov, ker vpoklic vsega letnika iz finančnih ozirov za sedaj še ni mogoč. Armada naj sestoji iz osmih armadnih zborov po dvoje divizij. Prebivalstvo je vpoklicu simpatično. Zvezni velesili, Nemčija in Avstro-Ogrska zelo dobrohotno podpirata in pospešujeta sestavo nove ukrajinske armade. Izjavili sta izrečno, da ukrajinske armade nikakor ne porabita za lastne interese.

Kolera v Berlinu.

Berlin, 30. septembra. V Berlinu se je pripetilo zadnje dni sedem slučajev azijske kolere, od katerih jih je šest že umrlo. Oboleni so izolirali v posebnih bolnicah. Potrebne ukrepe so oblasti takoj ukrenile, tako da ni povoda za vznemirjenje.

Palestina — angleška kolonija.

Zeneva, 30. septembra. Londonska »Morning Post« poroča, da je vpeljana v Jeruzalem in v zasedenem ozemlju Palestine angleška civilna uprava. V zvezi s tem zahteva angleško časopisje, da postane Palestina angleška kolonija.

Umetnost in književnost.

Narodno gledališče v Ljubljani. Z nedeljskimi predstavami je otvorjena sezona Narodnega gledališča v Ljubljani. Na zunaj sicer preprosto prirejen začetek nove dobe slovenske gledališke umetnosti, vendar je vsakdo čutil svečanost v svoji notranjosti, ko je izzvenela na odru Župančičeva idejna »Naša beseda«, ki je občinstvo naravnost fascinirala. Nastopni odlomki iz raznih oper so pokazali, da ima oder angažovane dobre pevske moči. Zvečer je bil na odru narodni igrokaz »Divji lovec«, ki predstavlja iz kmečkega naroda zajeto življenje: »Divji lovec« je pravzaprav bolj žaloigra kot igrokaz. Nekatera mesta tega igrokaza so občinstvo naravnost pretresla. Gospod Nučič je simpatično in prav dobro igral vlogo Janeza — divjega lovca, priznanje je želel tudi Tonček — Povhe, in junakinja Majda, drugi so bili več ali manj na svojem mestu. Igra je bila dobro naštudirana. — Sinoči se je igrala komedija v treh dejanjih: »Morala gospe Dulske« Poljakinje Gub. Zapolske. Igralo se je na splošno zelo dobro. Izvrstno je izvršila svojo vlogo gospa Bukšekova v vlogi gospe Dulske, nič manj izvrstno ni karakteriziral tip podložnega Dulskega gosp. Povhe. Gosp. Peček je mestoma preveč pretiraval. Tudi ostali igralci so častno izvršili svojo nalogo. — Danes zvečer se vrši Akademija: A I.

Akademija. Danes, dne 1. oktobra, se ponovi v gledališču za abonente »A« akademija, kjer nastopi prvič tudi baritonist g. Pavel Debevč, domačin, znan ljubljanskemu občinstvu že po svojih koncertnih nastopih. Pel bo poznano arijo Wolframa iz opere »Tannhäuser«, S. M. Škerjančevo »Pesem« in arijo Cascarta iz Leoncavallove opere »Zaza«. Z ozirom na zadovoljstvo, s katerim je Ljubljana pozdravila v nedeljo člane naše opere, je gotovo, da bo tudi ta večer zadostil lepote in umetniškega užitka žejno občinstvo.

Iz gledališke pisarne. Ker je letos dovoljen vstop na dijaško stojišče samo dijakom, je sklenil gledališki konsorcij, da se bodo dane vstopnice za to stojišče le onim, ki se izkažejo z dijaško legitimacijo. — Slavno občinstvo se opozarja, da je po vseh prostorih deželnega gledališča prepovedano pušiti ter se bode proti vsakomur, ki bi se odredbam biljeterjev ne pokoril, vložila ovadba. V nedeljo se je pušilo v bifeju ter se dotični gg., opozorjeni po biljeterju na prepoved, niti zganili niso. Ker je gledališče po svoji zavarovalni pogodbi zavezano skrbeti, da se ne puši nikjer, prosimo slavno občinstvo obenem, naj pazi na to, da ne bo ni-

hče vedoma ali ponevedoma v gledališkem soplehju prižigal cigarete in pušil. — Jutri, dne 2. oktobra, se igra prvič za abonente »B« F. Finžgarjeva, na novo uprizorjena narodna igra s petjem »Divji lovec«. — V četrtek, dne 3. oktobra se igra v drugič »Morala gospe Dulske« za abonente »C«.

Aprovizacija.

Oddaja mesa. Jutri, v sredo, dne 2. t. m. ne bo mesa na ljubljanskem trgu, pač pa ga bodo oddajali mesrji za vso Ljubljano v četrtek, dne 3. oktobra.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B preimejo goveje meso po znižani ceni v sredo, dne 2. t. m. in v četrtek, dne 3. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: V sredo, dne 2. t. m. popoldne od 2. do pol 3. štev. 1 do 200, od pol 3. do 3. štev. 201 do 400, od 3. do pol 4. štev. 401 do 600, od pol 4. do 4. štev. 601 do 800, od 4. do pol 5. štev. 801 do 1000, od pol 5. do 5. štev. 1001 do 1200, od 5. do pol 6. štev. 1201 do 1400, od pol 6. do 6. štev. 1401 do 1600. — V četrtek, dne 3. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. štev. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. štev. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. štev. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. štev. 2201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 10 dkg mesa, kilogram stane 2 K 80 vin.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v sredo, dne 2. oktobra v cerkvi sv. Jožefa, in sicer od pol 7. do pol 9. zjutraj za privatne stranke, in od 9. ure dalje za gostilničarje.

Krompir za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo krompir v četrtek, dne 3. oktobra in v petek, dne 4. oktobra pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: v četrtek, dne 3. oktobra popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 1 do 150, od pol 3. do pol 4. štev. 151 do 300, od pol 4. do pol 5. štev. 301 do 450, od pol 5. do pol 6. štev. 451 do 600. — V petek, dne 4. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 601 do 750, od 9. do 10. štev. 751 do 900, od 10. do 11. štev. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 34 vin. Pripraviti je treba drobiž.

Krompir za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo v sredo, dne 2. oktobra pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir. Določeni je tale red: od 8. do 9. dopoldne štev. 1 do 170, od 9. do 10. štev. 171 do 340, od 10. do 11. štev. 341 do 510, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 511 do 680, od pol 3. do pol 4. štev. 681 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 34 vinarjev. Pripraviti je treba drobiž.

Krompir za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo krompir v četrtek, dne 3. oktobra dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 160, od 9. do 10. štev. 161 do 320, od 10. do 11. štev. 321 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 34 vin.

Krompir za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo krompir v sredo, dne 2. oktobra pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: od pol 4. do pol 5. popoldne štev. 1 do 170, od pol 5. do pol 6. štev. 171 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 34 vin. Pripraviti je treba drobiž.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Pefejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Srbenje
Garje
Lišaj
Krašte

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri

Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer,**
BUDAPEŠTA VII-11., ROZSA UTCA 21.

— Delniška glavnica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Rezervni fond okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —